تقابل شیعه و سنی در بغداد پیرامون مصحف ابن مسعود در سال ۳۹۸

حتی ابن کثیر در سال ۳۹۸ دارد. می‌گوید در بغداد یک دفعه مصحف ابن مسعود پیدا شد. آن را آوردند و شیعه خیلی خوشحال شدند. نگفته اند که فضا به چه صورت بوده. یک سنی نقل می‌کند. می‌گوید مصحف ابن مسعود در سال ۳۹۸ پیدا شد. وفات مرحوم مفید ۴۱۳ است. یعنی حدوداً پانزده سال قبل از وفات ایشان است. می‌گوید وقتی مصحف را نزد قاضی القضات بغداد آوردند فوری دستور داد آن را بسوزانید. مصحف را احراق کردند. خب احراق؟! این تراث اسلامی است. در عالم اسلام یک منصف هست که از کار عثمان دفاع کند؟! احراق مصاحف. خب تو مصحف خودت را بنویس و پخش کن. اینها را در یک موزه ای بگذار. همه را جمع کن بگذار باشد. اینها مصاحف قرآن است و کلام خدا است. جمع باشد و تراث اسلامی باشد. نه باید آنها را بسوزانیم!

حتی مصحف عمر که نزد حفصه بود؛ بعد از اینکه حفصه وفات کرد عثمان و... که رفته بودند. مروان سریع به ابن عمر پیغام فرستاد و گفت که مصحف پدرت را بده. نزد حفصه بود و آن را نمی داد. می‌گوید وقتی از دفن حفصه برگشتند احراقوا مصحفها. این کارشان است. این هم کار قاضی القضات در بغداد است. سال ۳۹۸ دستور داد مصحف ابن مسعود را احراق کنند. درگیری شد. از نکات جالبی که در اینجا هست این است: می‌گوید شب نیمه شعبان روافض در کربلا رفتند و آن عالم را نفرین کردند. ببینید رسمها چطور قدیمی است! معلوم می‌شود الآن که نیمه شعبان کربلا هنگامه می‌شود و یکی از شلوغ ترین وقت های زیارت است، در اینجا هم می‌گوید در نیمه شعبان به کربلا رفتند . و در بغداد هنگامه ای شد و درگیری شد و کشت و کشتار وسیعی شد. آن عالم که دستور احراق داد که فرار کرد. دید حال وقت ماندن نیست چون او را می‌کشند. از بغداد بیرون رفت. می‌گوید وقتی شلوغ شد، سنی ها هم به محمد ابن نعمان -شیخ مفید- حمله کردند. جان او هم در خطر بود لذا از بغداد بیرون رفت. یعنی دو رئیس طرفین از بغداد بیرون رفتند تا اوضاع آرام شود و برگشتند.

شاگرد: مصحف صنعی با مصحف ابن مسعود تطبیق داده شده؟

استاد: من مطابقه نکردم. هر کدام از اینها تحقیقات مفصلی می‌خواهد. ولی می‌دانم وقتی آن را پیدا کردند و آن امریکایی آن را دیده بود به‌عنوان سر الاسرار ده‌م اسلام با خوشحالی به آن جا برده بود؛ بله ما الآن چیزی داریم که اگر ور کنیم عالم اسلام تکان می‌خورد! بدبخت های بیچاره! جاهل به این صورت است. جاهل وقتی خبر ندارد به این صورت می‌شود. آنها که سر جای خودشان. مثل من طلبه هم پانزده سال پیش و ده سال پیش که بعضی از این بحث‌ها را نمی‌دانست همینطور بود.

دیشب به کلمه‌ای از مراجع همین عصر که وفات کردند برخورد کردم. کلمه ای که می‌گویند خیلی عجیب است. تعبیر ایشان این بود «واعجب» یا تعبیری بالاتر از این بود. و اعجب از شهید اول و ثانی که چطور قائل به تواتر قرآن هستند؟! و حال آنکه بزرگترین خبره‌های فن قرائت مثل

ابن جزری می‌گوید که تواتر ندارد! اینها کجا را می‌گوید که تواتر ندارد؟! یک عبارتی از اهل فن است که آنها اصلاً در فضا نیستند که می‌خواهند چه بگوید. ظاهر عبارت غلط انداز است. بعد می‌گوید هر چیزی را می‌خواهی بپرسی از صاحب فنش بپرس. شهید ثانی کافی بود که از ابن جزری سؤال کند که قرائات سبع متواتر هست یا نیست. پناه بر خدا! ابن جزری که منکر نیست. او مطلب دیگری را می‌گوید. اصلاً مطلب و فضای آنها فضای دیگری است.

نمی‌دانم دنبال مطلب «اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ[1]» رفتید یا نه. من هم دنبال آن چیزی که به شما عرض کردم نبودم. خودم داشتم در نرم‌افزار مشکات به‌دنبال نکته دیگری می‌گشتم. اما در ذیل همین آیه به نکته‌ای رسیدم. چطور می‌شود وقتی این فضا دست آدم نیست، یک مسامحاتی شود که تعجب‌آور است؟! الآن وقت گذشت ان شاالله فردا خدمت شما می‌گویم.

شاگرد: ظاهراً آن مرجع از التمهید به این صورت گفته‌اند که ابن جزری قائل به تواتر نیست.

استاد: ابن جزری اصلاً در فضای دیگری است. جالب این است که در کلام آقای شعرانی دیدم؛ ایشان گفتند و من به‌دنبال آن رفتم. ابن جزری که عدول کرده و به صحت سند برگشته، شاگردش -ونیری[2]- به محکمی او را در می‌کند و دوباره شرط تواتر را بر می‌گرداند. این را آقای شعرانی فرمودند و بعد رفتم دیدم. خیلی جالب است. یعنی نه تنها عدول نکردند، او که در فضای خودش توسعه‌ای داده، شاگردش اشکال کرده. در شرح طيبة النشر للنويري که شاگرد خودش است. او ۳۳ وفات کرده و او پنجاه و خورده‌ای. یعنی حدود بیست سال بعد از استاد خودش زنده بوده. دوباره شرط تواتر را به محکمی بر می‌گرداند. البته در آن کتاب آقای شعرانی النوری ثبت شده بود. نمی‌دانم النوری درست است یا النویری.

شاگرد: به نظر شما با این تراثی که موجود است می شود همه قراءات مصحف ابن مسعود را داشت ؟

استاد: خیلی از آنها می‌شود. چون از قدیم منابع تفسیری آنها را آورده‌اند. کسانی که کلمه به کلمه آورده اند. خیلی از آن می‌شود اما تمامش نه.

شاگرد : یعنی مثلا دو سومش می شود؟

شاید، چون مصحف ابن مسعود دو-سه مرحله توضیح دارد. وقتی راجع به مصحف ابن مسعود همه منابع را جمع‌آوری کنیم و جمع‌بندی بکنیم خیلی اثر دارد.

والحمد لله رب العالمین

---

[1] الروم ۵۴

[2] شرح طيبة النشر للنويري (۱/ ۱۱۷)

وقوله: «وصح إسناده» ظاهره أن القرآن يكتفى فى ثبوته مع الشرطين المتقدمين بصحة السند فقط، ولا يحتاج إلى تواتر، وهذا قول حادث مخالف لإجماع الفقهاء والمحدّثين وغيرهم،

بازبینی #2
ایجاد شده 19 مارس 2024 11:48:45 توسط ... .
به روزرسانی شده 11 مه 2024 15:10:55 توسط ... .